

antalya'da kül tür-sanat dergileri

NURİ ERKAL

1943'de Diyarbakır'da doğmuştur. Çapa Eğitim Enstitüsü'nü bitirdikten sonra Antalya'da edebiyat öğretmenliğine başlamıştır. TRT İstanbul ve Antalya radyolarında görev yapmıştır. 1975 yılında Kımıl isimli öyküsü Antalya Festivali Hikaye Yarışması'nda övgüye değer bulunmuştur. Öykü ve şiirden başka, masal ve deneme çalışmaları da bulunmaktadır. Nuri Erkal, Antalya'da yayınlanan Kırkmerdiven Dergisi'ni dört yıl yönetmiştir.

HÜSEYİN CAHİT KERSE

1946'da Antalya'da doğmuştur. İ.Ü.E.F. Türk Dili ve Edebiyatı'nı bitirdikten sonra Antalya'da edebiyat öğretmenliği yapmıştır. 1990'dan günümüze, Akdeniz Şiir, Akdeniz Sanat, Kedi, İnsan Yazı-Düşün, İnsan Şiir Defteri, Aşk Defteri, Bahçe, Lara Sanat ve S'imge dergilerini yayımlamıştır. 2006 yılında Antalya'dan ayrılarak İzmir'e yerleşmiştir. Burada sürdürdüğü yayıncılık çalışmalarına ek olarak, Altın Portakal Şiir Ödülü ve çeşitli etkinliklere katkılarını sürdürmektedir.

AHMET TÜZÜN

1958 yılında Antalya'da doğmuştur. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümündeki eğitiminin ardından Münih Üniversitesi'nde misafir öğrenci olarak bulunmuştur. Lisans çalışması, "Berlin Duvarı ve Alman Edebiyatı'na Etkileri"ni 1983'de tamamlamıştır. Çeviri ve eleştiri yazıları çeşitli dergilerde yayınlanan Tüzün'ün, Türkçe'den Almanca'ya çevirdiği üç kitabı bulunmaktadır. Edebiyatçılar Derneği, PEN, BESAM ve Özerk Sanat Konseyi üyesidir.

antalya'da kültür-sanat dergileri

■
nuri erkal, cahit kerse, ahmet tüzün

■ Nuri Erkal, Ahmet Tüzün ve Cahit Kerse, 20 Ekim 2007, Kent-Müze-Tarih Söyleşileri.

“İlk öyküm dergide yayınlandığında, edebiyata, yazmaya devam edeceğime inandım.” (Selim İleri)

“Dergiler bir ülkenin düşün, kültür ortamını göstermeleri açısından önemlidir. Türkiye’de dergicilik yavaş yavaş özensizliğe doğru gidiyor.” (Adnan Berk)

“Yazdığım ilk yazı okul dergisinde yayınlandığında, herkese göstermekten heyecanlı bir gün yaşadım. O gün önemli bir gündü benim için.” (Hermann Hesse)

“Dergiler bir gün kapanmak için vardır.” (Cemal Süreya)

AHMET TÜZÜN: “Dergi” sözcüğü dermekten, bir araya getirmekten, birleştirmekten türemiştir. Bugün, bu birleştirme, bir araya getirme mümkün müdür, zorlukları nelerdir, bunların üzerine konuşacağız. Fakat önce, Türkiye’deki dergi iklimine bir göz atarak, ne durumda olduğumuzu görmek gerekir.

Türkiye Yayıncılar Birliği’nin hazırladığı bültene göre, Türkiye’de okunan kültür sanat dergileri sayısının düşük olduğunu görüyoruz. Türkiye’nin en eski edebiyat ve düşün dergilerinden *Varlık*, şu anda 4000 adet satmaktadır. *Adam Öykü*’nün yerine geçen *Notus Öykü*, plastik sanatlar üzerine yayımlanan *RH Sanat*, *Art-Sanat*, *Caz Dergisi*, klasik müzik alanında çıkan *Andante* gibi dergiler ayakta kalma mücadelesi vermektedirler. *Öykü* dergisi Eşik Cini, yayın hayatına son verdi. *Yasak Meyve* adını taşıyan, şiir ve şiir üzerine yazılara yer veren dergi de kapanmak üzere. Türkiye’nin kültür sanat ortamı ile dergilerin konumu arasında şüphesiz bir paralellik vardır; ikisinin birbirinden ayrılamaz olduğunu düşünüyorum.

Bu genel bakıştan sonra, Cumhuriyet sonrası Antalya'ya dönecek olursak, 10 Aralık 1935'te *Çağlayan Dergisi*'yle başlayan, şubat 1937'de *Türk Akdeniz*, daha sonra sırasıyla *Kırkgöz*, 90'lı yıllarda *İnsan*, *Akdeniz şiir Seçkisi*, *Kırk Merdiven*, *Mavi Portakal*, *Çınar* gibi dergilerle devam eden süreç, şimdilerde canlılığını yitirmiş ve durma noktasına gelmiştir. Bugün, bu konudaki deneyimlerimizi aktarırken, bir yandan da, Antalya'da edebiyat yayıncılığı neden durgun bir döneme girmiştir sorusuna da yanıt aramalıyız. Sözü Nuri Erkal'a bırakıyorum.

■ *Dergi okumanın bir kolaylığı vardır. Yazı dizisi kolaydır, sayfaları çevirdikçe karşınıza bir başka dergi çıkar.*

NURİ ERKAL: Neden dergi okur insan; şiir kitapları, öyküler, romanlar, gazeteler dururken... Açarız bir derginin kapısını, karşımızda bin bir çeşit ağaçlarıyla, bin bir çeşit meyveleriyle, kıyısındaki, teberisindeki yükseltileleriyle bir dünya açılır. Dergiler ne ekmişlerse, neler getirmişlerse, bunların beyin gücünün ürünlerini, hayal gücünün hecelerini okuruz.

Dergi okumanın bir kolaylığı vardır. Seğme işi anında yapılır. Yazı dizisi kolaydır, sayfaları çevirdikçe karşınıza bir başka dergi çıkar. Bir düz yazı okur gibi, en önemli sanat haberleri, resimleri, denemeleri, araştırmaları, incelemeleri, şiirleri, öyküleri, söyleşileri ya da soruştırmaları okuyabilirsiniz. Bunların değerini bilmek gerekir.

Taşıması kolaydır. Okumaya başladınız ve diyelim ki bitiremeyeceksiniz, okumaya evde başladığınız bir yazıyı işyerinizde bitirebilirsiniz. Bir dergiyi taşımak öyle kolaydır ki! Bir dergi neden okunur diye soracak olursanız, gazetelerden daha özellikli de ondan diyebiliriz. Burada söz konusu olan siyasi dergiler değil, edebiyat dergileridir. Çünkü en seçkin konuklarım onlardır. Onları, kitaplığımın değişik yerlerine yerleştirdim. Duruşlarıyla dizi dizi güzellik oluşturuyorlar, her türlü başvuruyu onlara yapabiliyorum. Biliyorum ki, her sanatçı, dergi toprağına, kendi içindeki tohumu atar ve bir fide diker.

Dergiyi çıkaran bireyler, gruplar, kurum, kuruluşlar ve cemaatler, dergileri okunsun diye yayınlarlar. Yayınladıkları dergilerin herkese ulaşmasını isterler, tanıtımını yaparlar. Okur kitlesinin çoğalmasını isterler, bunun için de çaba gösterirler. Kimi insan yeni bir giysi, yeni bir ayakkabı, eşya gibi sevinir yeni bir dergi edindiği zaman... Ben de çok sevinirim...

Dergiler deyince, beyinler yukarıya açılıyor sanki, onlardan faydalanıyorum ve besleniyorum. Böylece, tanıdıklarımın sayısı giderek artar. Dergi sevmemek, insan sevmemek gibidir. Bu bağlamda yol alır duygu ve düşüncelerim; çünkü dergiler hayata yeni kapılar açar, bu kapılardan geçerek deneriz yaşamı.

İnsan önce tarlasını sulanmış, toprağa tohumunu ekmiş, ardından suyunu değirmenler yolu ile dağıtarak, bahara yeni olanaklar sağlamıştır. Yeni ürün vermiş, her karda, her kışta kendine yeni bir yelken açmıştır. Daha sonra çevre yardıma çıkmış ve türlü türlü etkinliklerle yaşamı daha kolay yaşanır hale getirmiştir. Bu gelişmeler, bu korkunç gelişmeler, insanın uyumuna ilişkin bu ekolojik gelişmeler, yüzyılları bulmuştur. İnsanoğlu gide gide beyin gücüne varmıştır. Beyin gücünün yarattıkları, teknolojik bilişim çağında insanların bilim kaynağı olmuştur. Bilgisayar dünyasında insanlar, hemen herşeyin kolaylığına erişerek, yaşamın her adımında işini kolaylaştırmıştır. Bütün bu evreleriyle, beyin gücünün sergilendiği yer dergiler olmuştur.

Beyin gücüyle uğraşan insan, dergi sayfalarını sık sık kullanmasını da bilmıştır. Her dergi bir işliktir. Öyle bir işlik ki, her evin içine de girer bu işlik, bundan bizde payımızı alırız. Yeter ki okuduklarımızı dikkatli okuyalım. Anlayarak, kavrayarak okumak, bir dergi okumak, o dergide yazanları okumaktır. Dergiler, okunmak ve anlaşılacak için yayınlanır.

AHMET TÜZÜN: Gelelim Antalya dergiciliğine... Edebiyatçı ya da sanatçı arkadaşlar bir araya geldiğimizde, yakındığımız konulardan biri de, neden Antalya'ya ait bir kültür, sanat dergisinin çıkmadığıdır. Neden, 1990-2000 yılları arasındaki yoğunluk, canlılık

yaşanmıyor diye dert yanarsınız. Antalya'da dergicilikten söz edeceğimiz zaman, bu konuda emeği geçen arkadaşlarımız var aramızda: Mustafa Koç, Mehmet Tosun, Yunus Yaşar, Haldun Çağlayan...

Akdeniz Sanat, Şiir Seçkisi, İnsan, Simge ve birçok yayına emek veren ve Antalya'da yayıncılık deyince ilk akla gelen isim olan Cahit Kerse'nin mutlaka söyleyecek önemli şeyleri vardır. Bunları öğrenmek ve Antalya'da kültür sanat dergiciliğine ışık tutması için söz sırası Cahit Kerse'de.

H. CAHİT KERSE: Antalya'da kültür ve sanat dergiciliğinin önemli bir geçmişi yok diyebiliriz. Özellikle 90'lara kadar kent kültürü, kentleşme bilinci ve teknolojik olanaksızlıklar bunun başlıca etmenleridir. Bu yıllarda, üç büyük kent dışında "taşra" diye nitelenen Anadolu ortamlarında yoğunlaşan, yerel kültürel-sanatsal etkinliklere koşut olarak kültür ve sanat dergileri de ortaya çıkmıştır.

1990 yılında başlayan dergicilik girişimim, Akdeniz Sanatevi'nin yan ürünü olarak ve eğitimsel bir işlevi de amaçlayan "kültür ve edebiyat seçkiciliği"yle başladı. Bu seçim ve anlayışımın 1998'e kadar, ortam koşullarında, ilkesiz bir biçimde sürüp gittiğini itiraf etmek zorundayım. Günümüz edebiyat dergiciliğinin geldiği noktadan baktığımda bu küçük özeleştirici, yapmayı düşünüp de yapamadıklarımı özetliyor sanki. Ama öte yandan da, 90'lı yıllarda, diğer dergilerle birlikte, şiirimize yerel bir katkı sağladığımızı da düşünebiliriz.

Başarımızı bu yıllar içinde engelleyen ana sorunun ise, yeni edebiyat yapıtlarının ve önemli dergilerin yeterince izlenmediği Antalya ortamından kaynaklandığı ayrı bir gerçek. Sevgili Ahmet Tüzün'le sık sık paylaştığımız bu gerçeklik, günümüzde de, kentimizde yeni yeteneklerin ortaya çıkmamasının başlıca nedeni gibi görünmektedir. Bunu okuma özürü bir toplum olduğumuzun açık bir kanıtı sayıyoruz zaten. Ancak, Akdeniz iklimimizin ve kültürel ortamımızın bu konuda yoğun bir emek birikiminden yoksun olduğunu düşünmemek de elde değil. Günümüzde, kültür ve sanat dergilerinin kent merkezindeki tirajına bakınca, Antalya'da kültür ve sanattan söz edebilmek güçleşiyor.

Bu karamsar izlenimden dergilerimize geçeyim. Önce, Antalya’da, 90’lardan bugüne kadar yayınladığım dergilerin bir listesini vermek istiyorum. O kadar çok yıl geçmiş ki aradan, kimi ayrıntıları, örneğin, *İnsan, Yazın ve Düşün Dergisi*’yle ilgili bilgileri Hüseyin Çimrin’in arşivinden aldım. Yani ‘kundaklanan’ kendi öz arşivimden geriye 5-10 dergi bile kalmadı. Oysa bir yandan da, dergilerin, bir kentin, bir ülkenin edebiyatının nabzını tutan başlıca etkinlikler olduğunu söylüyoruz. Özellikle, şiir, öykü, deneme, edebiyat alanında yazan, paylaşma katılan arkadaşların, üretken ve hevesli insanların, her zaman seçkin edebiyat dergilerini izlemesi ve onları elinin altında tutması gerektiğine inanıyoruz hâlâ.

■ *Genç yaşlarda kazanılan içtenlikli bir okuma sevgisinin, köklü, haz verici bir alışkanlığa dönüşmesi hâlâ biricik dileğimiz.*

Antalya’da, 90’lardan 2000’e kadar olan dönemde, pürheves bir süreç yaşanmıştı. Yetersiz de olsa, çeşitli edebiyat dergilerini merakla bekleyen, her ay başı kitabevi ve bayilerde dergileri gözleyen birkaç arkadaşımız vardı. Hatta onların içinden seçtiklerimizi, yıllık ve seçkilerimizde yeniden yayımladığımız günleri unutamıyorum.

Bütün bu gelişmeler, bilgisayar ve internet çağında çarpık bir hız kazandı. Bizler de, kitaplar-dergiler mantar gibi çoğalırken, ‘okur’ların, ters orantılı biçimde ortadan kaybolmasını doğal bir süreç olarak izledik. Genç yaşlarda kazanılan içtenlikli bir okuma sevgisinin, köklü, haz verici bir alışkanlığa dönüşmesi hâlâ biricik dileğimiz olarak sürüyor.

İlk süreli yayınıımız, dergi+seçki görünümüyle 1990’da, Ahmet Tüzün’ün de yer aldığı, sekiz sayfalık *Akdeniz Şiir Seçkisi*’ydi. Bu şiir seçkisi, Antalya’da, 1980’de kurduğum Akdeniz Kitabevi’nin bir ‘bülten’i niteliğindedi. Onuncu yaş günü nedeniyle, okurlara, şiir severlere bir armağan gibi de değerlendirilebilir. Öteden beri ürün dergicilinden çok “seçki-antoloji” işlevinden yana olduğum bilinir.

Çünkü İstanbul gibi bir metropolde yaşamadığımız için, geçmişin edebiyat ve şiir mirasından genellikle habersiz gençlere örnekler vermemiz gerektiğini düşünmüşümdür. Sanırım, eski bir edebiyat öğretmeni olmamın böyle düşünmemde büyük payı var. Bu formatla hazırlanan *Akdeniz Şiir*, 1990 yılında dokuz sayı yayımlandı. Aynı tutumu daha sonra da *Kedi Şiir Seçkisi* adıyla, 28 sayı sürdürdüm. Önceleri bağımsız, sonra da *İnsan* dergimizin eki olarak yaşamlarını sürdürdü bu şiir ağırlıklı seçkiler. Seçtiğim yaşam biçimi ve tür olarak özellikle geçmişe dönük şiirliklik tutumumu hâlâ seçkisel dergilerimde sürdürüyorum.

Akdeniz Şiir'den sonra, 1990'da açtığımız Akdeniz Sanatevi'nin bir yayın organı olması düşüncesiyle, Yunus Yaşar'la birlikte *Akdeniz Sanat* isimli yeni bir dergi çıkardık. Bu kez daha kapsamlı, 32 ya da 48 sayfalık bir "ürün dergisi"ne emek vermeye başladık. Sanatevimizin yayın organı niteliğinde, ama yine de sekiz sayfalık bir şiir seçkisini de içeren dergi beş sayı yaşayabildi. Buna, yöresel ürünlerin ağır basmasının ve karşılaştığımız ekonomik-teknolojik sorunların neden olduğunu söyleyebilirim. Henüz bilgisayar yayıncılığı başlamamıştı.

Aradan bir yıl geçmeden bir başka dergi oluştu: Aylık yayımlanan *İnsan, Yazın ve Düşün Dergisi*. Daha doyurucu bir dergiydi. Yaşamını, Ağustos 1994'den, Eylül 1996'ya kadar 25 sayı sürdürdü.

Şimdi, yani on beş yıl sonra geri dönüp baktığımda, yayın kuru- lunda adı yazılı Hasan Şişli, Cemil Köksal, Miyase, Salih Mercanoğlu, Ergün Özsoy arkadaşlarımıza da bakınca, bu derginin, toplumsal işlev açısından olumlu bir dergi olduğunu, ne var ki edebiyat kalitesi açısından da oldukça vasat bir dergi niteliği taşıdığını fark ettim. Nedeni de "yazın" ve "düşün" terimlerinden kaynaklanıyordu. Sanki istemim dışında, edebiyat dışı yazıların yer aldığını görünce, dergiden soğumaya başlamıştım. Öyle ya, ilk sayıdan başlayarak "Alevilik nedir, ne değildir?", "Laiklik nedir, ne değildir?", "Kemalizm nedir, ne değildir?" başlıklı yazıların, bir edebiyat dergisinde gerçekten yer almaması gerektiğine, şu anda kesinlikle inanıyorum. Derginin daha uzun ömürlü olamamasının başlıca nedenlerinden biri de buydu.

Giderek edebiyattan uzaklaşarak, günlük, adeta sakız gibi çiğnenip gelmiş, herkesin bildiği ve akıl yürüttüğü konularda vasat yazıların yer alması, tabii ki dergiyi kapatmama neden oldu. Zaten bu nedenle, ülke genelinde, geçmişteki yirmi yılımızın dergileri birer yazı mezarlığına dönüştü. Ama bu arada, aynı dergilerde nitelikli edebiyat ürünlerinin de yayımlandığını belirtmeliyim, özellikle şiir türünde.

İnsan'ın yanısıra, gençlerin çok seveceğini düşündüğüm popüler bir seçki hazırlamıştım. Bu seçkinin dört sayısı gerçekten sevilmiş ve her yerde tükenmişti. Adı da *Aşk Defteri*'ydi. Sadece aşk temasıyla ilgili 16 sayfa ve bir posta ekiyle, Ankara, İstanbul ve İzmir'deki büyük kitabevlerinde satışa sunuluyordu. Sanırım bunu da bir fantezi gibi düşündüğümünden, 1993 sonunda, 4. sayıda yayınına noktalamdım.

Gelelim daha sonraki döneme: 1992-1993 yıllarından sonra *İnsan*, *Şiir Seçkisi* adıyla, boyut ve format değiştirerek salt şiir seçkisine dönüştü. Standart boyuttaki bu dergi daha sonra dar biçimde dokuz sayı daha sürdü. Ardından, bu dokuz sayıyı, bir araya toplanmış ciltli bir kitap haline getirerek dergiyi kapattım. Onun ardından, 1998'de, yine sadece önceki gibi bir şiir seçkisi olan *İnsan Şiir Defteri* çıktı, yedi sayı sürdü ve yine bir cilt oluşturup kapandı. Özellikle, Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülü'nün başladığı dönemde, kentteki şiirseverlere yönelik yayınlamıştım, ama yine, Antalya'dan çok büyük kentlerde ilgi gördüğünü belirtmeliyim.

Antalya'da hem içerik hem de işlev açısından bugüne kadar en başarılı dergiler *Bahçe* ve *Simge* olmuştur. İkisi de, dergi+seçki dengesiyle sevilen tematik antolojiler oluşturdular. Önce, Mehmet Tosun arkadaşımın ilk on iki sayı çıkardığı, ardından, yapım ve yönetimini Sevgili Celâl Hafıfbilek'le üstlendiğimiz *Bahçe*, Haziran 1999'dan, Haziran 2001'e kadar iki yıllık bir serüven yaşadı. Artık her sayının kapak konusu, içindeki tüm ürünleri kuşatıyordu. İşe, evrensel ve popüler "aşk" temasıyla başladık. 2001 yılı sonunda yayımladığımız "Gökyüzü" temalı son sayısına kadar, şiir ağırlıklı, on dört tematik antoloji işlemiş olduk. Her sayının eki olarak da, o sayının temasını işleyen "Çağdaş Türk Şiiri" seçkisi yer alıyordu. Bu sayıdan sonra

yoğun yayıncılık işlerim nedeniyle ben ayrıldım. *Bahçe*'yi, ürün dergisi formatıyla, sevgili şerif Erginbay bir yıl daha yayımladı. Dosya-seçki özelliği, her zaman, dergilerin daha çok ilgi görmesini sağlayan bir etmen olarak günümüzde de uygulanmaktadır.

Bahçe deneyiminden de yararlanarak, 2001'in Kasım ayında *Simge*'yi çıkarılmaya başladım. İki ayda bir yayınlanan *Simge*, bugüne kadar hiç aksamadan, 37. sayıya ulaşarak en uzun ömürlü dergim oldu. Sanırım bu dergi de bir süre sonra hayata veda edecek. Cemal Bey doğru söylüyor: Dergiler kapanmak için vardır. Beni dergi batırma şampiyonu ilan eden arkadaşlara da hak vermemek elde değil. Tarihte batırıp yeniden kurduğumuz devletler gibi, yeni, yepyeni, nitelikli dergiler bekliyoruz umutla Antalya'dan.

Unutmayalım ki, büyük kültür ve sanat kentlerimizin yanında, sanal dünya kenti yakıştırmaması gibi, edebiyat ve sanatın da taşrası durumundayız. Bu gerçeği kabullenmek üzücü de olsa, büyük emeklerin seçkin sanatçıların yetişmediği ortamlarda bu doğal karşılanmalı. Her etkinlikte nicelikten çok niteliğe önem verilmelidir. Çünkü geleneğimizde, bir Antalya Film Festivali, Altın Portakal şiir dl ve sempozyumları gibi, kentimizin yzakaı etkinlikleri ve yayınları her yıl başarıyla gerçekleşebilmektedir.

AHMET TÜZÜN: *Bahçe Dergisi*'nin bir özelliği de, yeni isimlere fırsat vermesiydi. İleride iyi işleriyle tanınacak yazarların, şairlerin ürünlerini yayınlamalarına olanak vermiştir. Bu isimler arasında Soner Demirbaş'ı, Gonca zmen'i ve daha sonra Behçet Necatigil dl'n alan Can Bahadır Yüce'yi sayabiliriz.

NURİ ERKAL: Antalya'ya 1962 yılının gz mevsiminde gelmiştim. İlk karşılaştığım dergi *ağlayan* ve *Kırkgöz*'d. Bilirsiniz, Kırkgöz, Antalya'nın girişindeki su kaynaklarının olduğu bölgenin adıdır. İşte buradan ismini alan *Kırkgöz* dergisi, ilk 1959 Haziran'ında yayınlanmış. Üstelik ilk sayısından sonra yayımına son vermiş.

Kırkgöz Yeniden, ancak 1961 yılının Nisan ayında yayınlanan *Kırkgöz Dergisi*'nin Yayın Kurulu, Musa Okan, Mustafa şanlı, Kadriye Küre, Cemil elik'ten oluşuyordu. nc sayıdan itibaren bu kurula bir ğretmen olan Mehemt Ali İğne de katılmıştı.

Kırk Merdiven Dergisi, 1990 yılında, *Serik Posta*'sının sanat eki olarak çıkar. Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Ali Oğuz Kâhya'yı rahmetle anıyorum. Ali Oğuz Kahya, aynı zamanda *Serik Postası*'nda köşe yazarıdır. Yazı Kurulu, Tefik Sorgu, Salih Mercan, Nuri Erkal, Yunus Yaşar ve şu anda aramızda olan Abdullah Şan'dan oluşuyordu. Beşinci sayıdan itibaren sahipliği ve Yazı İşleri Müdürlüğü'ne Yunus Yaşar getirilmişti. Ahmet Tüzün, o sayıda yazı kuruluna katıldı. Onuncu sayıdan itibaren ise Fazlı Yalçın ile Hüseyin Cahit Kerse'nin de bu kurula katıldığını görüyoruz. Yunus Yaşar ise aynı sayıdan itibaren dergiden ayrıldı.

Kırk Merdiven, 1991 Nisan'ında bir yaşını doldurup 12. sayısını yayınlamıştı. Sahipliğine İsmet Dikmen getirildi. Yazı İşleri Müdürlüğüne ise, Tecelli Sirman. Nuri Erkal yayın yönetmeni, Saffet Uysal sanat danışmanıydı. Tecelli Sirman 25. sayıda, Saffet Uysal ise 34. sayıda dergiden ayrıldılar. İsmet Dikmen'le Nuri Erkal. *Kırk Merdiven* isimli dergiyi ancak 44. sayıya kadar ulaştırabildiler.

Bu arada, Gülümser Çankaya'nın çıkardığı *Etken Dergisi*'ni de hatırlamak gerekir. O da Alanya'da yayınlanıyordu. Şu an da sürdürülüyor mu, eğer yayına devam ediyorsa kaçınıcı sayıya ulaştı bilemiyorum. Ama olduğu kadarı bile büyük bir hizmettir.

Türk Akdeniz, Sayın Musa Seyirci Antalya Kültür Müdürlüğü yaparken yayına hazırladığı, Ahmet Tüzün'ün de editörlüğünü yaptığı *Türk Akdeniz* 2000 sadece bir sayı yayınlanabildi.

Bahçe, Şu an aramızda bulunan Mehmet Tosun'un yazı işleri müdürlüğünü üstlendiği ve ANSAN adına yayınlanan *Bahçe Dergisi*, Mayıs 1998'de yayınına başladı. Bu derginin Yayın Kurulu'nda Saffet Uysal, Nusret Güngöz, Turgay Değirmenci, Musa Pırak görev aldılar. Yedinci sayıda yazı kuruluna Deniz Keskin arkadaşımız da katıldı. 33. Sayıda Yayın Yönetmeni Şerif Erdiç vardı, diğer adıyla Mehmet Tosun'du. Mehmet Tosun *Bahçe*'yi 33. sayıya ulaştırdı.

Morca, ANSAN Yönetim Kurulu Başkanı Turgay Değirmenci döneminde, yayınlanan *Morca* ise 1995 yılında yayına başladı. 12. sayıda, dernek başkanlığına getirilen Ressam Osman Tolat arkadaşı-

mızı rahmetle anıyoruz. Kensidi *Morca*'nın sahibiydi. Rahmetle andığım bir başka isim Celil Köksal, çok değerli bir eleştirmen, araştırmacı yazardı. Bu beyler *Morca*'nın yayın yönetmenliğini üstlenmişlerdi. 15. sayısından itibaren, Akdeniz  niversitesi'nde eğitmen olan Güven Daş gönüllü olarak görev aldı. Yazı Kurulu'nda Zekeriya Ekici, Yunus Yaşar ve Musa  z vardı. Daha sonra yayın yönetmenliğini Musa  z' n üstlendiği *Morca*'nın, 19. sayısında Nusret G ng z, 26.sayısında da Cavit arıl yayın kurulunda görev aldılar.

Duşluk, Nahiye şahin'in, sahibi ve yazı işleri müdürü olduğu *Duşluk Dergisi*'ni, az önce Ahmet Bey'in elinde gördüm. *Duşluk Dergisi*, Mart 2001'de yayımlandı. Yayın kurulunda Yüksel Aldız, Dr. Hasan şişli, Ahmet Tüzün, şaban Aktaş ve Ahmet Turan Kul görev aldı. Daha sonra, Ali Açıl ve Ay Timur Doğan da yayın kurulunda görev üstlendiler. 7. sayıda yayın kurulu kaldırıldı ve Yüksel Aldız yayın yönetmenliğine, Dr. Hasan şişli ise sanat danışmanlığına getirildi. 10. sayısından sonra Nahiye şahin ve Yüksel Aldız, dergiyi 12. sayıya kadar çıkardılar.

Lara, Sahil ve Sorgu Müdürü Dr. Necdet  zkaya'nın çıkardığı *Lara Dergisi*'nin yayın koordinatörü, şu anda aramızda bulunan sevgili Doktor Haldun ağlayan'dı. Yayın Kurulunda ise, Oğuz Dağ, Mehmet Baysal, Emel  zkaya, Hande Atakalan, Cahit K ken, Cihangir Gülan ve Can Sever Eyüpoğlu ve Cavit Kerse vardı. Cahit Bey'in Antalya dergiciliğinde çok önemli bir yeri vardır.

Baro Dergisi, Yıllarca yayınını sürdüren Baro Dergisi'nin başında, şimdiki Antalya Barosu Başkanı Zeki Durmaz bulunuyor. Yazı Işleri Müdürü Hasan Uğur, Yayın Kurulu'nda Soner Usluoğlu, Yürütme Kurulu'nda ise Mehmet şimşek ve Pınar Tuha görev alıyor.

Portakal, Yayın Yönetmenliğini Giray Ercenk'in yaptığı *Portakal Dergisi* AKSAV adına çıkarılıyor. Yazı Işleri Müdürü Hülya Öznur. Yayın Kurulu'nda ise, Göksel Kumsal, Mustafa Koç bulunuyor.

İklim, ANSAN adına yayınlanan derginin Yazı Işleri Müdürü Mustafa Ceylan.

 KOP,  ğretmenler Yardımlaşma Kooperatifi Dergisi'nin sahibi ve Yazı Işleri Müdürü Ali K ken. Yazı Kurulu,  zer  zden,

Uğur Çakır, Terzi Ceylan, Behice Demire, Nursel Öztürk ve Oğuz Erarslan'dan oluşuyor.

Antalya İlk Milli Eğitim Müdürlüğü Dergisi, Milli Eğitim Müdürlüğü adına, dönemin Milli Eğitim Müdürü Süleyman Akyüz'ün sahibi olduğu, Sevcan Saltık'ın Yayın Yönetmeni olduğu dergi, Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yayımlanıyor.

Müdafa-i Hukuk, Sahibi ve Yayın Yönetmenliğini Çetin Yetkin'in üstlendiği, Yunus Yaşar'ın idari sorumlusu olduğu derginin Yayın Kurulu, Turgay Altay, Alev Coşkun, Yılmaz Dikbaş, Ahmet Kuşçu ve Özcan Yurdabakar'dan oluşuyor.

Çınar, Haldun Çağlayan'ın çıkardığı Çınar Dergisi'de, son derece sempatik, güzel bir dergiydi. 11 ay yayımlandı.

Kale Kapısı, Hasan Polat'ın sahipliğini, Tuncer Çetinkaya'nın yayın yönetmenliğini üstlendiği, Ahmet Tüzün'ün sorumlu yazı işleri müdürlüğünü yaptığı, yayın kurulunda, Şükrü Erbaş, Nuri Erbat, Salih Mercanoğlu ve İmren Çalışkan Tüzün'ün görev aldığı Kale Kapısı, 2007 yılına ait çok yeni bir dergi. Kale Kapısı, Antalya dergi ortamında boy gösterdi ama, ikinci sayıdan sonra o da kapanmak zorunda kaldı.

Akdeniz Edebiyat, şehrimizin dumanı üstünde tüten edebiyat dergisi. Kurucusu ve sahibi Faruk Demirel ve Yazı İşleri Müdürü Mehmet Büyükanı, bugünlerde derginin ikinci sayısını hazırlamaktalar.

Mavi Portakal, TÖMER'in sahibi olduğu Mavi Portakal Dergisi, 1998 Kasım ayında yayına başladı. Sahibi, TÖMER adına Dursun Köse'ydi. Yayın Kurulu'nda Ergün Gürsoy, Ahmet Tüzün ve Hasan Varol vardı. Dergi, dört buçuk yıl kadar yayınlandı ve daha sonra kapandı. Derginin önemli sayıları vardı. Bunlardan biri de, kaynak olarak gösterilen, birçok edebiyat çalışmalarında da vurgulanan İlhan Berk Özel Sayısı'dır. Bu özel sayı, Antalya dergiciliği açısından önemli bir aşamaydı. Bugün birçok edebiyatçıya kaynaklık ediyor. Mavi Portakal bir kurum dergisi olduğu ve TÖMER'e bağlı olduğu için, dört, dört buçuk yıl yayına devam edebildi. Daha sonra kapanmak zorunda kaldı.

BİR DİNLEYİCİ: Biraz önce Nuri Erkal'ın bahsettiği *Kale Kapısı*, önemli bir girişimdi. Yayını sadece iki sayı sürdü ama en önemli özelliği gerçek bir kültür sanat dergisi olmasıydı. 2007 yılının Ocak-Şubat sayısı, 2006 yılının değerlendirmesine yönelikti. Sanatın çeşitli alanlarında, geçen yılın nasıl geçtiği üzerine değerlendirmeleri içeriyordu. Sinemadan tiyatroya, plastik sanatlardan edebiyata kadar geniş bir alanı kapsıyordu. Bu değişik anlayış eğer devam edebilseydi, sanırım daha nitelikli bir dergiye dönüşebilirdi.

MUSTAFA KOÇ: *Portakal Dergisi*'yle ilgili bir arka plandan söz etmek istiyorum. Bu dergiyi çıkarmaya başladığımızda hedefimiz büyüktü. Büyükşehir Belediyesi'nin de sağladığı imkanlar ve destekle, Antalyamızı, kültür- sanat konusunda temsil edebilecek, zengin içerikli, çaplı bir dergi oluşturabilmek dileğindeydik. Benim o zamanlardaki önerim, Kültür Park'ta, bugünlerde ikincisi yapılan Kır Kahvesi'nin kira gelirinin dergiye aktarılmasıydı. Aynı zamanda, Kır Kahvesi'nin bir bölümünü de, çeşitli edebiyat etkinlikleri için ayrılması mümkündü. O zamanların yöneticisi olan şahıs bu öneriyi komik bulmuştu. Bütün bu gelişmelere rağmen, dönemin yöneticilerini ikna ederek dört sayfalık bir *Portakal Dergisi* çıkarmayı başardık. Bu dört sayfayı görenler, iyi bir şeyler yapılabileceğine inandılar ve dergi sekiz sayfaya çıktı. Sonra on altı sayfa oldu ve giderek artan sayfa sayısı, sanıyorum kırk sekize ulaştı.

■ *Antalya'yı temsil edecek bir kültür-sanat dergisine, edebiyat dergisine ihtiyacı var. Ama bizim bir Eczacıbaşımız yok!*

Büyük hedef dediğimiz şey buydu. Antalya Kültür ve Sanat Vakfı, günümüz Türkiye'sinin önemli kültür sanat kurumlarından biridir. Mesela bizim AKM'miz, her ne kadar İstanbul AKM olmasa da, Türkiye'nin önemli kültür sanat merkezlerindedir. En azından film festivalimiz burada ve bu kurumun çatısı altında örgütlenmektedir.

Bu kurumun olanaklarıyla, içinde, sinema, edebiyat, tiyatro, müzik, kısacası kültür- sanatın çeşitli yönlerini içerecek zengin bir dergi çıkarabilirdik. Ama olmadı, yarı yolda tıkanıp kaldı *Portakal Dergisi*. Dergi tıkanmış olsa da, AKSAV'ın olanaklarıyla sürdürülen Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülü'nün, bugün Türkiye'nin en önemli şiir ödülllerinden biri olduğunu da unutmamak gerekir.

Bir biçimde gerçekleştiremediğimiz o büyük hedefi dilerim ileride gerçekleştirebiliriz. Antalya'da edebiyat dergisi konusunda en hevesli arkadaşımız Ahmet Tüzün'dür. Antalya'nın süreklilik arz eden edebiyat dergisi her ne kadar *Simge* ise de, *Simge*, biraz önce belirtildiği gibi, bir seçki dergisidir. Oysa bizi, yeni ürünleri, yeni yazarları ortaya çıkaracak bir dergi hazırlamak konusunda ortam sıkıştırmalıdır. Mesela *Kale Kapısı* bu işlevi yerine getirebilirdi ama olmadı. Biliyorsunuz, bizde para sahibi olanlar kültürlü değil, kültür ve sanatla uğraşan insanların da parası yok. Bu nedenle çok iyimser değilim. Ama Antalya'nın, gerçekten Antalya'yı temsil edecek bir kültür-sanat dergisine, edebiyat dergisine ihtiyacı var. Ama bizim bir Eczacıbaşımız yok!

AHMET TÜZÜN: On bir sayı çıkan *Çınar Dergisi'nin* sahibi Haldun Çağlayan'a bırakmak istiyorum sözü. Ne amaçla çıktı *Çınar*, nasıl sonlandı? Kısaca onun da macerasını dinleyebilir miyiz?

HALDUN ÇAĞLAYAN: Halkımız bazı insanlar için “eli kalem tutan kişiler” der. Gerek meslekleri gereği, gerek kültür ve birikimleri gereği okuyan, yazan, bir de kalemi hiç elinden bırakamayan insanlar vardır. Ben ikinci gruptanım, yani kalemi elimden hiç bırakmam, önümde boş bir kâğıt ve bir kalem varsa mutlaka oraya bir şeyler ya karalarım, ya çizerim.

*Çınar Dergisi'*ne gelince, *Çınar* oğlumun adıdır. Oğlum; Bilge Çınar. Çalışmaya ilk başladığımda *Şiir Seçkisi* demiş, nasıl isimlendireceğimi bir türlü bilememiştim. Bilgisayarda hazırlıyordum, A4'ü ikiye katlıyorsunuz, ama fanzin değil, fotokopi de değil, matbaa baskısı. Seçilen ürünlerin çoğu özgün.

Fakat bu şehrin Donkişot'u Cahit Kerse'dir. *Çınar'*ı hazırlarken,

onun yayımlamış olduğu, *Akdeniz Şiir Seçkisi*, *Kedi Şiir Seçkisi* gibi dergilerden esinlenmiştim. Pratik, cepte taşınabilen bir dergi yapmak istemiştim.

Çınar'a, "Sanat ürünlerin dolaysız paylaşımından yanadır ve bedelsizdir" diye bir alt başlık koyduk. Tam on bir sayı yayımladım. Kendi olanaklarımla hazırladığım bu dergiyi, İstanbul, Ankara, İzmir de dahil olmak üzere, birçok yere gönderdim. Bu "bedelsizdir" lafı oralarda biraz daha farklı bir anlamda kullanıldı. Oradaki anlamı, sanat ürünlerinin karşılığı ödenemez, şeklindeydi.

YUNUS YAŞAR: Bir dergi çıkarmak başlı başına bir amaç olabilir. Düşündüğünüz bir amacı gerçekleştirebilmek için bir dergi çıkartmak istersiniz. Baştan kolay gibi görünür, sonra ortaya bin bir güçlük çıkar. Sonra da o güçlükleri azaltmaya uğraşsınız... Bir yanıla aşka benzer; sürdürmek başlamakten zordur. Bir dergi çıkartmak "kendine özgü bir aşkı yaşamaktır" diyor Erdal Atabek.

Aslında, bir sayfalık, beş sayılık nice dergi çıkmıştır. Bu dergiler için hiçbir zaman "olacağı buydu" dememeli. Çünkü kısa süreli de olsa, bir dergiye harcanan emek önemlidir. Bir insan, içinde o lüksü taşımaya görsün, toprak olana kadar, taşıyıcısı olduğu lüksü birilerine ulaştırmak ister. Bu nedenledir ki, nerede bir kültür- sanat hareketi başlasa, o hareketin uslanmaz militanı sayarım kendimi; çünkü edebiyatın okulu var da, şiirin, öykünün, romanın okulu yok mu? İşte bu okul edebiyat dergileridir.

Anadolu'daki edebiyat dergilerinden *Hâkimiyet Sanat Dergisi* çıkmasaydı, Kayseri'de Abdülkadir Budak, Ahmet Ada, Fazlı Yalçın gibi isimler bugün olmayabilirdi. İzmir'de *Dönemeç Dergisi* çıkmamış olsaydı, Ali Rıza Ertan, ki adına ödülleri verilmiş, şiir yarışmaları düzenlenmiştir, Veysel Çolak, Hüseyin Yurttaş, Tuğrul Tanyol gibi isimler bugün olmayabilirdi. Yine Ankara'da çıkan, *Anadolu Ekini* çıkmamış olsaydı, Abdülkadir Paksoy ve Ümit Sarıarslan olmayabilirdi. Yine Adana'da çıkan birçok dergiye ek olarak, en uzun ömürlü dergi *Aykırı Sanat* olmasaydı, o kadro içerisinde hala yaşamakta ve yazmakta olan arkadaşlarımız bu seviyede olmayabilir-

lerdi. Yine Antalya’da çıkan *Kırk Merdiven*, *Bahçe* dergilerinde ilk ürünlerini vererek belli bir düzeye gelen arkadaşlarımız, bu dergiler çıkmamış olsaydı, bugün bu konumda olmayabilirlerdi. Özetle, kendimi yeni bir edebiyat dergisi serüvenine katılmaya hazır hissediyorum...

NURİ ERKAL: Cemal Süreya “Dergiler edebiyatın mutfağıdır” demişti. Çok doğru bir söz. Edebiyatın, sanatın, felsefenin soluk alıp verdiği biricik mekânlardır dergiler. İnsan kendini hayatın bir adım ötesinde, önünde görür. İlk ürünlerini dergilerde yayınlayanlar için, önemi bir yana, bir akımın ya da bir anlayışın, dünyaya karşı duruşun somut bir göstergesi olarak da var olmuştur dergiler. Yazıya baş koymuşlar, sundukları yaşam biçimiyle, tüm hazlardan öte bir merkezi de ortaya koyarlar. Zira edebiyatçının, dergi dışında gidebileceği bir evi yoktur. Birlikte paylaşım heyecanı insanı diri tutar. Dergiler, editörlerine disiplin kazandırır. Gündemi ve günceli izlemeyi kolaylaştırır. “Bu devirde dergi çıkarmak, gerçekten Sonkişot’luktur” diyor Cemal Süreya.

Kurum ya da cemaat desteğiyle çıkan dergiler uzun ömürlü oluyor, çünkü destek görüyorlar ama dergi çıkarmak gerçekten zordur. Çıkaranı sorumluluk altına sokar. Ancak bu gerçeğe rağmen dergi çıkarmak olmak muhteşem bir şeydir. İnsan yaşadığını hisseder, akıp giden zamana dokunduğunu ona bir ses kattığını duyumsar. Her yeni dergi ile, yüzlerce insanın kapısını çalmak, yüreğine dokunmak, içten içe el ele tutuşmak az bir şey mi? Bu sözler, alıntılar, dergi çıkaran insanların ya da bu konuda düşünce sergileyen insanların görüşleridir. Uzun soluklu bir iştir dergi çıkarmak. Ama destek olmadan zor olur. İnsanlar heyecanla başlar ama yorulurlar. Bir süre sonra da bırakmak zorunda kalırlar.

Sözümü, *Kırk Merdiven* ile ilgili küçük bir alıntıyla bağlamak istiyorum. *Kırk Merdiven*’in kırkinci basamağında demiştik ki, “bu yolculuğa beraber çıktığımız birileri, ekin de biçse ardında bir iz bırakır. Basa basa gideriz, ardımızdaki iz kalır... İnsan, okuya okuya anlar, söyleye söyleye dinler, yaza yaza anlatır. Unutulmamalı ki,

bilinçle atılan her adım, insanı yeniliğe yaklaştırır. Nasıl, eğer her yeni gelen bir taş koymayınca duvar yükselemezse, yazı damını kurmak için de sanatçıların imecesi gerekir. *Kırk Merdiven*'i yönetirken hep böyle düşünmüştüm. Sen tek başına, ne yapabilirsin ki! Sen, ben, biz olmazsak...

Yürüyeceksin, yorulacaksın, yarılacaksın, tökezleyeceksin ama direneceksin... Ayakta kalmaya bakacaksın. Sonunda, soluk alırken huzur bulacak, hazzını duyacaksın yaptıklarının. Seni ancak o zaman, bir niteliğin yaratıcısı olarak alkışlayacaklar.

Kırk Merdiven, Antalya'nın toprağına dikilen bir fideydi. Yeşerdi, boy verdi, meyveye durdu. Serpildi, gelişti işlevini özveriyle yürüttü. Bağrında gövrettiği güzellikleri gönüllere ulaştırdı, kulaklara vardırırdı ve usa yerleşti. Bu kırk basamakta yanlış adımlar atılmadı mı? Elbette atıldı... Eksikler, aksaklıklar olmadı mı? Oldu... Ama okurumuzun hoşgörüsü ve desteğiyle zorlukların üstesinden gelindi. Kusurlar giderildi, eksikler tamamlandı. Karınca kararınca yol alındı, alnımızın teri, yüzümüzün akıyla tırmandık bu yokuşu, ama tamamlayamadık. Kurmak nasıl zorsa, sürdürmek de o denli zordu kuşkusuz.

FEVZİ PEKER: Türkiye'deki sanat- edebiyat dergilerinden söz ederken, örneğin 200 adet basan bir dergiden söz edildi de, *Evensel Kültür*'den söz edilmedi. Oysa *Kale Kapısı* sadece iki sayı yayımlandı. Ben de okudum.

Hiç okudunuz mu bilmiyorum, *Evensel Kültür* 183 sayıdır yayımlanıyor. Bu sayısı, yani Ekim ayında 4000 basmış. *Evensel Kültür Dergisi*'ndeki plastik sanatlara, heykele, edebiyata ilişkin yazıları okudukça bir perspektif kazandım. Sayın Mustafa Koç *Portakal Dergisi*'nden söz ederken, arkamızda holdingler yok dedi. Oysa, *Evensel Kültür*'ün de arkasında holdingler yok. Ama buna rağmen 183 sayı yayınlanabilmiştir. Bu dergiyi ülkemizin kültür çınarlarından biri olarak kabul ediyorum.

Antalya'da yaşayan yazarlarımızdan sevgili Saffet Uysal, "Her şeyi okumak zorunda değilsin, bu kadar zamanın kalmadı artık,

önemli yazıları, önemli dergileri oku” derdi. Cahit Kerse’nin Antalya’nın kültür- sanat yaşamına katkılarını da unutmamak gerekir. Farkında mısınız, biz Antalya’da kültür sanat dergiciliğinin sadece edebiyat boyutunu tartışıyoruz.

Kalekapısı ya da *Portakal* gibi, sanatın farklı alanlarını içeren dergiler, ne yazık ki, Antalya’da artık yok.

AHMET TÜZÜN: *Evensel Kültür*’e değinmemem ya da dergiyle ilgili sayı vermemem, bugün sizlere aktardığım bilgileri Yayıncılar Birliği aracılığıyla almış olmamdan kaynaklanmaktadır. Yoksa, *Evensel Kültür*’ü düzenli olarak izleyen biriyim. Özellikle de Aydın Çubukçu’nun resim çözümlerinin benim için çok ayrı bir yeri vardır.

Sadece edebiyat dergileri üzerine tartıştığımız konusunda ise haklısınız. *Kalekapısı* ya da *Portakal* gibi, sanatın farklı alanlarını içeren dergiler, ne yazık ki, Antalya’da artık yok. Söylediklerinize katılıyorum, zaten buluşmamızın amacı da bu. Eski dergilerimizi anarken, aynı zamanda, yeni bir kültür- sanat dergisi nasıl oluşturulabilir diye de tartışıyoruz. Dergi çıkaran arkadaşların görüşlerinin bu yönde yeni açılımlar sağlayacağına inanıyorum.

Bir konuya da açıklık getirmek isterim. *Türk Akdeniz*’in bugüne uyarlanmış biçiminin neden bir sayı sürdüğü soruluyor sık sık. *Türk Akdeniz*’i bugünkü içerikle yayımlama fikri Musa Seyirci’ye aitti. Düşünülen ise, yılda iki defa okura ulaşmasıydı. Biliyorsunuz, *Türk Akdeniz*, Antalya’da 1931’de kurulan Halkevleri’nin yayın organıydı. 1937’de yayın hayatına başladı ve 1944’de 32, 33 ve 34’üncü sayıları toplu olarak yayımlanmış ve işlevi noktalanmıştı. Böyle bir dergiyi, bir başka boyutta yeniden hayata geçirebiliriz düşüncesiyle yola çıktık. Musa Seyirci’nin kültür ateşesi olarak yurt dışına gitmesiyle ikinci sayıyı çıkaramadık. Daha doğrusu bu sayının hazırlıklarını yaparken, Osman Siviloğlu göreve geldi ve daha farklı bir sanat edebiyat dergisi çıkarmayı düşündüğünü dile getirdi. Böylece yeni *Türk Akdeniz* bir sayı çıkmış oldu.

HÜSEYİN ÇİMRİN: Ben bir okuyucuyum ve bir okurun gözlemlerini aktarmak istiyorum. Mesela, *Kırk Merdiven* ya da *Simge*,

hepsi bir yere odaklanıyorlar. *Simge*'yi elinize alıyorsunuz, yüzlerce şiir var içinde. Hangisinden başlayacağımı bir türlü bilemiyorum. Kafam karışıyor ve hiç birini okumasam daha iyi diyerek elimden bırakıyorum.

Hep şöyle bir Antalya dergisi hayal etmiştim: *Türk Akdeniz*'de olduğu gibi, içinde sanatın her kolunun bulunduğu bir dergi. Resim, heykel, edebiyat, müzik... Bu yazıların arasında, çok iyi seçilmiş iki şiirle karşılaşsam, kesinlikle okurum. Oysa, peş peşe onlarca şiiri okuma imkanım yok. Bu nedenle satılmıyor bu dergiler. Diyeceksiniz ki, "sen şiirle ilgilenmiyorsun da ondan". Gözlüyorum, şiirle ilgilenenler de satın almıyor bu dergileri.

Bu tür çalışmalara çok yakın bir insan olduğum için biliyorum, dergilerde yer alan isimlerin çoğu gerçek dışıdır. Künyede onlarca isim görüyorsunuz, oysa tek bir kişi omuzlar dergiyi ve sonuna kadar o uğraşır. Bir araya gelinip de, bu sayıya şu şiir konsun mu, konmasın mı diye konuşulmaz. Ama tarihe geçince, maalesef, Ahmet vardı, Mehmet vardı, Hüseyin vardı diye yazmak zorunda kalınır.

Ben de on üç yıl *Rehber*'i çıkardım. Aslında *Rehber* okunmuyordu, ama insanlar, nasıl abone olunur diye soruyordu. İçinde bir sürü ilginç konu vardı. Aslında bir sanat dergisinin de böyle olması gerektiğini düşünüyorum. Eğer böyle bir dergi yayınlanırsa, daha uzun süre yaşayabilir. Oysa, bir kurul karar versin, içinde üç şiir olan bir dergimiz olsun, bizler de o üç şiiri okuyalım demek pek mümkün görünmüyor. Ama içinde üç şiir olsun, bir kurul seçsin, biz de o şiir okuyalım. Mesela, *Simge*, *Bahçe* gibi tematik seçki dergilerinde, Antalyalılar'ı, Antalyalı şairleri göremiyoruz. Belki genç yazarların bu dergilerde yer almaları için bazı kampanyalar yapmak ve onları heveslendirmek gerekir.

CENGİZ GÖKÖZ: Ben de, *Antalya Barosu Dergisi*'nden bahsetmek istiyorum. *Antalya Barosu Dergisi*'ni, 1979 yılında, Sayın Aktan Gülener ve Baro Başkanı Feridun Baloğlu'nun da içinde bulunduğu bir ekip, teksir makinasıyla çoğaltılan, iki sayfa şeklinde çıkarmaya

başlamıştık. O günden bugünlere gelindi, yaklaşık yirmi sekiz yıllık bir geçmişi var.

Baro dergileri, Türkiye'nin değişik baroları tarafından çıkartılır. Bunlarda daha çok Yargıtay Kararları ya da hukukla ilgili konular vardır. Ama biz öyle yapmadık. Başından beri kültüre, sanata ve mizaha yer verdik. Cumhurbaşkanlığı'na, Yargıtay Başkanlığı'na, Meclis'e kadar giden bir dergide, mizah ne kadar uygundur veya kültür-sanatın ne işi vardır diye tartışılmıştı. Fakat, Baro Başkanlığı da yapan Sayın Gülener döneminde yayın yönetmenliğini yaptığım derginin, ülkenin en çok ilgi çeken Baro dergisi olduğunu, Türkiye Barolar Birliği Kongresi'nde öğrendik. Artık toplantılara gittiğimizde, "Dergi getirdiniz mi? Antalya Barosu Dergisi geldi mi?" diye soruyorlardı.

Dergide, biraz önce isimleri geçen Sayın Nusret Gürgöz'ün, Sayın Turgay Değirmenci'nin şiirleri de yer alıyordu. Rahmetli Sayın Faruk Eren'in bir ceza avukatının anılarıyla ilgili, yazdıkları gibi, dergide, pek çok arkadaşlarımızın, meslektaşlarımızın ürünleri vardı. İşin ilginç yanı, bu dergi, Antalyalı avukatlar dışında herkese ulaşmıştı. Böyle bir çalışmanın, meslek gurubumuz olan 58 bin kişilik avukatlar grubuna ulaşması, hem de Antalya çevresinde kültür ve sanatla ilgili kişilerin bu dergide buluşması mümkün müdür diye düşünmek gerekir. Böyle bir girişim başarılıysa eminim çok heyecan verici olacaktır.

NURİ ERKAL: Hüseyin Çimrin'in söylediği boyutlarda bir derginin varlığı üzerine düşünülebilir. *Kale Kapısı* bu tür bir dergicilikte ilk adımdı. Orada da, plastik sanatlardan edebiyata, müziğe kadar ulaşan, resimin müziğin eleştirisinin yer aldığı bir derginin var edilmesinin gerekliliği ortadadır. Yine de, edebiyat dergisi dediğimiz zaman, biraz özellik taşıyan, mesela İstanbul'da uzun yıllardır yayınlanan *Varlık*, Trabzon'da uzun yıllar yayınlanan *Kıyı* dergileri gibi bir dergi düşünmek gerekir.

Anadolu, merkezinde İstanbul olan bir bölge olarak ele alınırsa, Anadolu'da dergiciliğin yaşatılması çok önemlidir. Mesela *Kırk Merdiven* yaşatılabilseydi, ileri boyutlara ulaşabilir, güzel şeyler ola-

bilir. Küçük bir ek olarak çıkan ve daha sonra belli bir boyuta ulaşan dergi yoktur.

Önemli olan, Antalyalılar'ın böyle bir yola çıkanlara köstek değil destek olmasıdır. Şimdi, "Sen yanmasan, ben yanmasam nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa" diyor ya şair, tıpkı öyle; sen vurmazsan kazmaya, o vurmazsa ne olacak, iş her zaman olduğu gibi bir kişinin omuzlarına kalacak.

Meslek dergilerine diyeceğim yok, Cengiz Bey'in söylediği o meslek dergilerinde de edebiyatın, kültürün, sanatın değişik boyutları izlenebilmeli ama bir başka edebiyat dergisi mutlaka olmalıdır. Madem şu an yayına *Akdeniz Edebiyat* başladı, bu girişimci arkadaşımıza destek olalım. O dergiyi güzelleştirelim, içerik kazandıralım ya da boyut kazandıralım. Bu, kamuoyunun yapması gereken. Bir diğer sorun ise, bu tür yayınlara destek sağlayacak kurum ve kuruluşları nasıl harekete geçireceğimize. Mesela cemaat destekli, ya da belirli ideolojilerin dergileri uzun süre yaşayabiliyor. Sondonkişotların çıkardıkları ise eninde sonunda bitiyor. Çünkü maddi destek yok.

Kırk Merdiven'i çıkarırken adım adım gidiyorduk... Pek çok yere göndermek zorundaydık... Pir Sultan Gecesi, Yunus Gecesi, Karacaoğlan Gecesi gibi geceler düzenleyerek o gecelerin kazancını dergiye aktarmaya çalışıyorduk. Olmadı... Sağdan soldan para toplamayı da denedik, yetmiyordu ama güç veriyordu... Sonunda soluğumuz kesiliverdi.

Antalya giderek gelişiyor, neredeyse Anadolu'nun nabzını tutar hale geldi. Türkiye'de dergicilikte olsun, kültürel birikiminde olsun, sanatsal alıcılar konusunda olsun artık dördüncü beşinci il konumundadır. Kentimiz için bir imece yapalım. Şimdi gelin, hep beraber yeni bir şey yapalım. Var olanı geliştirelim, olgunlaştıralım ya da yeterli değilse, yeni bir oluşum çabasına girelim. Antalya'nın buna kesinlikle ihtiyacı olduğunu unutmayalım.

İMREN ÇALIŞKAN TÜZÜN: Sizde çok iyi bildiğiniz gibi, ilki Bodrum-Gümüşlük Akademisi'nde yapılan Anadolu Edebiyat Dergiciliği toplantısının ikincisi Antalya'da gerçekleşmişti. O toplan-

tıya katılan, *Şair Çalışıyor, Yom Sanat, Ağır Ol Bay Düzyazı* gibi dergiler bugün kapandı.

Antalya’da kültür sanat dergilerinin gittikçe azalmasının, Anadolu dergiciliğinin başarısızlığıyla ilişkisi olduğunu düşünebilir miyiz? Bugün, dergi çıkarma çabalarının bir türlü karşılığını bulamamasını neye bağlıyorsunuz?

NURİ ERKAL: Dergi “dermek”ten gelir ve ürünler derler. Tabi ki başlamak yetmiyor, sürdürmek de gerekir. Sürdürmek için de dayanaklar gerekir. Dergi uzun soluklu olunca, bir felsefesi, hayat bakış açısı olmalıdır. Dergiler laf olsun diye çıkmaz; bir düşünce takımının bir ekibin işidir, dolayısıyla asla tek bir kişilik iş değildir. Birkaç kişi kafa kafaya verir ve düşüncelerine göre neyi etkilemek istediklerine karar verirler. Mesela, Antalya’da, başı boş dolaşan birçok sanat duyguları, düşünceleri var ama, bunların derlenip toparlanması için, bir ekibin bu konuya dair bir altyapı oluşturması gerekiyor. Maddi dayanakları olmalı, ama bunlar için ilkelerinden ödün vermemeli. Dergi çalışanları özverilidirler, oysa özveri yetmiyor, kaynaklar yeterince ortaya çıkarılamıyor. Yani bir iki reklamla olmuyor bu işler. Deneyimlerimden yola çıkarak söylüyorum bunları. Ama bu konuda çok daha engin deneyimi olan arkadaşlar da var aramızda. Ancak onları hem kutluyor, hem de bu kadar kendilerini harap etmelerine üzülüyorum. Eninde sonunda insanın soluğu kesilir. Bu nedenle, destek olacak kurumların ve kaynakların izini sürmek gerekir. Ancak böyle olursa uzun soluklu dergilere sahip olabiliriz.

Dergi köşelerini belirli kişiler tutmuştur, sadece onların ürünlere yer verilmektedir. İfade alanlarının çeşitlenmesi, ürünlerini okuyucuya, sanatseverlere ulaştırma olanaklarının çeşitliliği de dergiciliği bekleyen ayrı bir tehlikedir.

AHMET TÜZÜN: 2001 yılında, yazar Latife Tekin’in girişimleriyle Gümüşlük Akademisi’nde düzenlenen, Anadolu Dergiciliği başlıklı atölye çalışması üç gün sürmüştü. İkinci toplantı iki yıl sonra, 2003 yılında, AKSAV’ın desteğiyle Antalya’da yapıldı. Anadolu dergiciliği ve geleceği tartışıldı.

Anadolu dergiciliğinin yok olmasının ya da ayakta duramamasının iki nedeni vardır: Birincisi, Nuri Erkal'ın da söylediği, özellikle ifade alanlarının dergilerden editörlük alanlarına kaymış olmasıdır. İkincisi ise, Türkiye genelinde ihtisas dergilerinin artık okunmuyor olmasıdır. Genel görüntü budur. Bu görüntünün yanı sıra, tabii ki bir derginin niteliği de önemlidir.

Bir derginin niteliği *Bahçe* dergisinde olduğu gibi, sanatçıların, yazarların yazma isteğini teşvik eden eserlerle oluşur. Biraz önce vurguladığım gibi Soner Demirbaş, Gonca Özmen, Nilay Özer, Can Bahadır Yüce ürünlerini bu dergide yayımlamaya başladılar. Bu çok önemlidir. Görülme duygusunu harekete geçirmek ancak nitelikli bir dergi yaratmakla mümkün olur. Ancak, dergilerin büyük bir bölümü, bu arz-talep meselesine pek aldırıyorlar ve nitelikleri giderek düşüyor.

Bir başka önemli nokta ise, yayıncılığın tekelleşmesidir. Anadolu'daki küçük dergilerin yaşama şansı artık çok fazla yoktur. Eskiden olduğu gibi dergiler birbirlerinden haberdar değildir. Eskiden Anadolu'da çıkan dergiler, Türk edebiyat ve kültür yaşamına yeni isimler kazandırabiliyordu. Bugün ise bu mümkün görünmüyor. Dergi köşelerini belirli kişiler tutmuştur, sadece onların ürünlerine yer verilmektedir. Tekelleşme dediğim sorunun önemli bir yüzü de budur. İfade alanlarının çeşitlenmesi, ürünlerini okuyucuya, sanatseverlere ulaştırma olanaklarının çeşitliliği de dergiciliği bekleyen ayrı bir tehlikedir.

Bunun önüne geçme şansımız var mı? Elbette var. Sorun, nitelikli dergi çıkarmakta yatıyor. Antalya özeline gelirsek, plastik sanatlardan müziğe, müzikten edebiyata, edebiyattan tiyatroya uzanan bir dergi çıkaracak birikimimiz var mı bu kentte? Bunu düşünmemiz gerekiyor.

CAHİT KERSE: Ekonomik sorunların yanı sıra, belirleyici olan diğer etmenler, inanç ve edebiyat sevgisidir. Eğer bir edebiyat dergisine emek vermemiz gerekiyorsa, örneğin ben 10- 15 yıl önce rahmetli Erdal Öz'e "Koskoca Can Yayınevi var, eski dergicilik deneyimin de var, bütün olanaklar hazır, niye bir edebiyat dergisi yayınlama-

mıyorsun?” diye sorduğumda, parmağını gözüne götürerek bana “pışşik” yaptı. Bu açıkça, ben enayi değilim anlamına geliyordu. Bu yüzden dergiciliğin tamamen bireysel inançlarla kotarılabileceği inancındayım. Yani, üç- beş kişi bir araya gelir ve dergiyi oluşturulur, Türkiye’nin her yerinde bu böyledir.

Ama finans kaynakları açısından baktığınızda, mesela Adana yöresindeki dergileri göz önüne getirdiğimizde, onları finanse eden tek bir kişidir, bir takım işlerini yürüten tek bir kişidir. Bu durum, kişisel ego tatminlerinin sık sık çatışma ortamları yaratması nedeniyle, çoğunlukla bu kişi yalnız kalır. Böylece, ancak eğer inancı varsa sürdürebilir dergiyi.

Ben işin kolayını buldum. Seçki hazırladığım için hiç kimseden hiçbir yazı ve şiir istemedim. Geçmiş yılların, yüz yılların bütün kitaplarına, dergilerine bakıyorum ve oralardan, konuyla ilgili güzel örnekleri seçerek yayınlıyorum. Böylece sadece eğitimsel bir katkı sağlamış oluyorum. Benim için bu çok daha önemli.

Toplumda şiiri, edebiyatı seven okurlar arasında şöyle bir gözlem yaparsanız, hiç kimsenin genç şairleri merak etmediğini, onlarla pek de ilgilenmediğini görürsünüz. Ustaların şiirleriyle ise, belki üçüncü ya da beşinci kez karşılaşmak istiyorlar. Yani unutmadıkları ve sevdiği şiirleri görmek istiyorlar. Toplumun önemli bir kısmının eğilimi bu yönde.

BİR DİNLEYİCİ: Ama o zaman o ustaların yerine yenileri gele-meyecektir...

CAHİT KERSE: Eğer yeni yetişen şairlerimiz çok iyi işler çıkarabiliyorlarsa, mutlaka büyük ürün dergilerinde onlara da yer verilecektir. Yani, iyi bir şiiri her dergi yayımlar. Eğer dergiler bir şairin eserini yayınlamak istemiyorlarsa, o zaman insanın dönüp kendi işine bir bakması gerekir. Belki o zaman, neden yayımlanmadığını anlayacaktır. Gençlerin hevesi ve bazı hızlı kararlar nedeniyle, on yıldır bir dergi enflasyonu yaşanmaktadır. Az ve öz olmasının daha iyi olacağına inanıyorum. Bu da çok zor bir şey değil. Dilerim yakında gerçekleşir.

AHMET TÜZÜN: Antalya'da en kısa zamanda gerçek bir kültür-sanat dergisi yayımlanmalıdır. Çünkü Antalya'nın böyle bir dergiye gereksinimi var. Kentimizde dergi serüvenini yaşatanlara, kültür sanat yaşamına katkıda bulunanlara bir kez daha teşekkür ediyoruz.

ÇINAR

Sanat Ürünlerinin Dolaysız Paylaşımından Yarınadır. Bedelsizdir.

<p style="text-align: center; font-weight: bold;">ÇINAR DALLARI</p> <p>ŞABAN AKTAŞ HALDUN ÇAĞLAYAN ZEYNEP ÇAĞLAYAN TURGAY DEĞİRMENCI TURGAY FİŞEKÇİ NUSRET GÜRGOZ NAZİM HİKMET SALİH MERCANOĞLU KUBILAY K. SÜVARLI HÜSEYİN TERİN</p>	<p style="text-align: center; font-weight: bold;">KUBILAY K. SÜVARLI ÖZGÜRLÜK</p> <p>Karla kaplı bir pencere içinde Yaşamın son uzum taneleri yerirken Emner çocukların dudaklarında Solup biten Bir şarkı değildir özgürlük</p> <p>Özgürlük ki Akdeniz köker Bir kılıç balığıyla sevgimin Köpüklü sevinci Bir peytanım almadan sürsünler Ölünülü kadar temiz Şarap mahluzlerinin yalnızlığı kadar Sessiz ve karanlıktır</p> <p>Roma yakılmadan önce Giymiş bir firin paemaklarında yunan Mamlarlı özgürlük</p>
--	---

Aylık Şiir Seçkisi

Sayı 1, Aralık '99

Merhaba şiir dostları,
 Akdeniz'den yeni bir şiir seçtiyiyle, şiirin ve genelde tüm sanat ürünlerinin, değil alınıp satılmak, kiralanamayacağına savlayan bir oluşumla karıştırdıyız. Anamaları üretim tarzının her şeyi metaya dönüştürdüğü çağımızda, yensin-ürünün siresi olarak sanatın satılık olmaktan çıkabilmesi ve doğrudanlığı paylaşım bedel-fine yönelmesi gerektigine inanıyoruz. Bu yüzden bedelsizdir. Çünkü insanın da bedeli yoktur. Bu yüzden seçkimizin, sponsoru, reklam verenini, seçicileri kurulu, yayın kurulu, sanat danışmanı, yönetim yeri yoktur. Yeraltında yayınlanmaz, el altından dağıtılır. Şiiryle insanlara ulaşmak isteyen ve saf bu anlamda bize olsa, şiirin akasında duraların her gün emekçisine ve pazne açısına. Yayınlanma şiirlerin sosmülüğüne koşturmuş atılır, hiçbir hakkı mahfuz değildir. Sevgiyle; Hoş kalın.

